

Znaczenie twórczej aktywności plastycznej w rozwoju dziecka.

"Twórczość to zdolność do wszelkiego rodzaju wytworów lub pomysłów, które są w zasadzie nowe lub nowatorskie i nie były uprzednio znane osobie wytwarzającej". - Drevdahl

Twórczość ta musi być celowa, a nie może to być jałowe fantazjowanie - chociaż nie musi mieć bezpośredniego praktycznego zastosowania albo być doskonałym lub skończonym wytworem.

Sztuka jest rodzkiem wychowania, ponieważ kształtuje postawy człowieka, ale również jest rodzkiem nauczania, ponieważ wzbogaca zasób wiedzy i mechanizmy poznawcze.

Przez wychowanie plastyczne rozumiemy czynność pedagogiczną podjętą przez wychowawcę w celu:

- uwarunkowania dzieci na piękno natury i dzieł sztuk plastycznych,
- wzbogacania przezycia estetycznych w kontakcie z naturą i wytworami człowieka, zwłaszcza z dziełami sztuk plastycznych,
- rozwijania wyobraźni i aktywności twórczej w dziedzinie plastyki,
- kształtowania umiejętności posługiwania się środkami plastycznymi,
- dostarczania dzieciom wiadomości o sztuce,

Działalność artystyczna dzieci w młodszym wieku szkolnym obejmuje rysowanie, malowanie, modelowanie oraz różne formy artystycznej ekspresji jak śpiew, taniec czy próby twórczości literackiej. Dziecko najchętniej wypowiada się poprzez rysunki, które są jednym z rodzajów zabaw. O tym wiadomy sposób, w jaki je wykonuje, z własnego powodu, dla zabawy, z ochotą, twórczo. Znajduje w nich spełnienie utajonych życzeń, powodów, ogarnia na swój sposób rzeczywistość, uwiadamia sobie tę rzeczywistość, tworząc ją raz jeszcze w swoich rysunkach. Rysuje, bo to mu sprawia przyjemność, bo to je bawi. Jest nie wiadome korzyści, które z tej zabawy płyną, nie wie, jak zbliżyć się do rzeczywistości, a w schematach rysunkowych zdobywa punkt wyjścia do rysunkowego jej opanowania, a się rozwija w tej zabawie i jego rysunki stają się coraz lepsze i doskonalsze. Znajduje zadowolenie w swoich rysunkach, bo wyrażają to, co ono ma do powiedzenia - spełniają życzenia. Chodzi tu oczywiście o rysowanie twórcze i samorzutne, z pamięcią i wyobraźnią, gdy tworzy dzieci zadowolony z własnego stopnia własnie temu, że widzi, jak dziecko w zabawie i dla zabaw stworzyło.

Rysowanie i malowanie jest zabawą swoistego rodzaju. Dziecko jest w niej twórcą i widzem równocześnie. Przeważa, zanim narysuje, tak, jak twórca dąży do ujawnienia tego, co w nim żyje i przeważa podczas rysowania i po rysowaniu, widząc swoje gotowe dzieło. Doznaje na sobie działania obrazu, który samo stworzyło, staje się widzem, przeważając działanie barw i kształtów własnego dzieła.

Dziecko wyraża się poprzez swoje rysunki, niemniej nie przez mowę, również poznaje rzeczywistość, przetwarzając jej obraz ale przede wszystkim wypowiada się stwarzając mowę kształtów, która jest zdolna wyrażać przeżycia duchowe - świat subiektywnie przeżywany. Fantastyczna i subiektywnie zabarwiona wyobraźnia dziecka w tworzywieniu barwy i kształtu rysunkowego znajduje miejsce wyrazu. Wyraża się rysunkowo inaczej niż dorośli, znacznie prymitywniej i niezręcznie, ale zawsze swobodniej, szczerze i ciekawie, jeżeli chodzi o pomysłowość, barwność, strojność rysunku.

Dzieła takie mają wielki urok, dziecko tworzy, bawi się rysowaniem, nie umie rysować, lecz rysuje jak umie, gdy ta sztuka rodzi się z uczucia, w radości kształtowania swoich marzeń. Dziecko pod wiadomości gromadzi różnorodne przeżycia i do wyrażenia, których intensywność wymaga rozładowania, przeżycia te przekazuje nam w działalności plastycznej.

Cech ekspresji jest spontaniczny, czyli niczym nieskrępowana czynność spowodowana wewnętrznymi potrzebami działania. Dziecko chcąc zaspokoić wewnętrzne potrzeby wyrażania podejmuje działalność twórczą, w toku której powstaje nowe rzeczywistość w postaci wytworu. Odkrywa niejako świat na nowo, dokonuje własnych odkryć, którym towarzyszą procesy myślowe, uruchamiana jest pamięć i wyobraźnia. Każdy akt twórczy jest dla dziecka bardzo cenny, ponieważ wzbogaca je, a jednocześnie nie budzi do wyrażenia indywidualnym, wyraża jego osobowość.

Najczęściej ekspresja dziecka znajduje wyraz w twórczości plastycznej, naturalną motywacją wewnętrzną jest potrzeba konkretyzacji wewnętrznego świata w formach, które je zachwycają, dziecko nie rysuje tego co widzi, ale to co wie o danym zjawisku. Przystępując do tworzenia dziecko odwołuje się do swoich doświadczeń poznawczych, stanów emocjonalnych z nimi związanych, które odnawiają się i potęgują w trakcie pracy twórczej. Czynności twórcze angażują pamięć, myślenie i wyobraźnię, a pomysły rodzą się już w procesie działania i dzięki twórczej wyobraźni ulegają przekształceniom.

Twórczość plastyczna dziecka będzie bogatsza wówczas, gdy zetknie się ono z różnymi przedmiotami, zjawiskami bezpośrednio, dlatego istotne jest tworzenie możliwości i klimatu do uzewnętrznienia tego, co dziecko pragnie wyrazić. Przeżycia występujące w procesie tworzenia mogą stać się motywacją do dalszych wysiłków, dziecko tworząc odwołuje się do swoich spostrzeżeń, odważnie wyraża swoje sądy, uczy się niezależności myślenia. Ważne jest, by działalność plastyczna dziecka ściśle była związana z percepcją otaczającego świata oraz dzieł sztuki, procesy poznawcze i właściwości psychiczne dziecka rozwijają się najintensywniej, jeżeli dziecko obcuje z różnorodnymi zjawiskami i doświadczeniami.

Bibliografia:

- Hurlock E.B.: "Rozwój dziecka", Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1985
- Michczejda-Kowalska K.: "O dziecięcej wyobraźni plastycznej", Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1987
- Szuman S.: "Sztuka dziecka", Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1990
- Tyszkowa M.: "Aktywność i działalność dzieci i młodzieży", Wydawnictwa szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1990

Opracowała: mgr Barbara Drzewiecka